

Sygn. akt IV Ua 7/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 maja 2021 r.

Sąd Okręgowy w Sieradzu IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Sławomir Matusiak

Sędziowie: Dorota Załęska (spr.)

Sławomir Górny

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 19 maja 2021 r. w Sieradzu

sprawy z odwołania A. W.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł.

z dnia 6 sierpnia 2020 r. nr (...)

w sprawie A. W.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł.

o odstąpienie od żądania zwrotu należności z tytułu nienależnie pobranych świadczeń

na skutek apelacji wnioskodawcy

od wyroku Sądu Rejonowego w Sieradzu - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 5 stycznia 2021 roku sygn. akt IV U 177/20

oddala apelację.

Sygn. akt IV Ua 7/21

UZASADNIENIE

Decyzją z 6 sierpnia 2020 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. odmówił A. W. odstąpienia od żądania zwrotu należności z tytułu nienależnie pobranych świadczeń, określonych w decyzji z 1 marca 2019 r. , w łącznej kwocie 179.292,46 zł, na którą składają się:

-należność główna z tytułu nienależnie pobranych zasiłków chorobowych i świadczenia rehabilitacyjnego w kwocie 169.969,74 zł,

-odsetki w kwocie 9.322,72 zł

W uzasadnieniu decyzji wskazano, że odwołujący nie przedłożył do wniosku o odstąpienie od żądania zwrotu należności, oświadczenia o stanie rodzinnym i majątkowym, dlatego Zakład nie miał możliwości dokonania pełnej oceny jego sytuacji rodzinnej i majątkowej. Braku tego odwołujący nie uzupełnił mimo wezwania. Dalej Zakład wskazał, że w złożonym wniosku odwołujący nie podniósł okoliczności świadczących o niezaspokajaniu elementarnych

potrzeb życiowych, jak również o trudnościach w regulowaniu stałych kosztów utrzymania, finansowaniu niezbędnych wydatków, czy też korzystaniu ze wsparcia finansowego ze strony osób trzecich. Organ rentowy podniósł nadto, że nieosiąganie dochodu z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej nie może przemawiać za zastosowaniem instytucji odstąpienia, zwłaszcza, że mimo ponoszonych strat odwołujący nie zaprzestaje jej prowadzenia.

W odwołaniu od powyższej decyzji A. W. wniósł o jej zmianę i odstąpienie przez ZUS od żądania zwrotu należności z tytułu kwot nienależnie pobranych świadczeń, co do kwoty należności głównej, jak i odsetek. W uzasadnieniu wskazał, że zanim złożył odwołanie od decyzji ZUS z 01.03.2019 r. „osobiście dowiadywał się w ZUS, jakie dokumenty są potrzebne do odwołania. Wykaz potrzebnych do wniosku załączników znajdował się na stronie (...) „karta usługi” i na podstawie powyższych instrukcji wnioskodawca złożył odwołanie. Gdyby odwołujący wiedział o potrzebie złożenia oświadczenia o stanie majątkowym i dochodach, niewątpliwie takowe by przedstawił. Wskazał, że znajduje się w bardzo trudnej sytuacji życiowej i majątkowej, nie pozwalającej na spłatę żądanej przez ZUS kwoty. Nie posiada żadnego majątku, z którego mógłby zaspokoić roszczenie. Mieszka w domu stanowiącym własność brata G. W.. Nie ma w domu tym ustanowionej żadnej służebności. Jego zamieszkiwanie w domu uzależnione jest tylko i wyłącznie od dobrej woli brata i w każdej chwili G. W. może „wyrzucić” brata z domu. Wnioskodawca nie prowadzi z nikim wspólnego gospodarstwa domowego. Rachunki za dom pokrywa G. W., z uwagi na fakt, że odwołujący się nie ma pieniędzy. Możliwości znalezienia przez odwołującego się pracy, innej niż prowadzi w ramach swojej działalności gospodarczej, są znacznie utrudnione z uwagi na konieczność sprawowania osobistej opieki nad matką, która z uwagi na wiek i liczne schorzenia wymaga pomocy osób trzecich. Pomoc tę zapewnia A. W.. Odwołujący wskazał, że przeszedł wiele skomplikowanych operacji i poddawany był intensywnej rehabilitacji. Proces leczenia nie został w całości zakończony, pozostaje pod opieką lekarzy. Ostatnio przeszedł leczenie ortodontyczne. Leczenie w prywatnych gabinetach lekarskich, zakup leków, są bardzo kosztowne. Jedno leczenie kosztuje ponad 1.100,00 zł. We wcześniejszych latach był wielokrotnie hospitalizowany. Z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej nie osiąga dochodów. Jego dochód za okres od 01.01 do 01.06. 2020r. kształtował się na minusie i wynosił - 11.921,35zł.

W związku z umową leasingu na samochód, który został wzięty na potrzeby prowadzenia działalności gospodarczej, spłaca co miesiąc opłatę leasingową w wysokości 1.436,39zł. Naprawa samochodu wyniosła ostatnio kwotę 1.187,59zł. Ubezpieczenie samochodu to kwota 1.719,50zł. za pół roku. Rachunki za telefon, kształtują się na poziomie 35,67zł. W podsumowaniu wnioskodawca stwierdził, że nie ma ani majątku ruchomego, jak i nieruchomości. Z uwagi na przedstawioną powyżej sytuację materialną i życiową nie jest w stanie bez uszczerbku dla siebie ponieść kwoty 179.292,46 zł. Jest to kwota przewyższająca jego możliwości fizyczne, życiowe jak i majątkowe, szczególnie wobec faktu, że nie posiada żadnego majątku .

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych wniósł o jego oddalenie w całości. W uzasadnieniu wskazał, że w dacie wydania decyzji sytuacja wnioskodawcy nie uzasadniała odstąpienia od zwrotu nienależnie pobranych kwot zasiłku chorobowego i świadczenia rehabilitacyjnego, bowiem wnioskodawca prowadzi działalność gospodarczą, nie miał nikogo na utrzymaniu. Szczegółowe powody odmowy i argumenty, które organ wziął pod uwagę wskazane zostały w treści uzasadnienia decyzji. W związku z tym uprawniona była ocena organu, że zarówno sytuacja finansowa, jak i życiowa czy zdrowotna nie stanowiła szczególnie uzasadnionego przypadku w rozumieniu art. 84 ust. 8 pkt 1 powołanej ustawy, tym bardziej, że po stronie zobowiązanego nie zaistniały żadne losowe i niezależne od niego okoliczności uniemożliwiające mu realizację obowiązku bez uszczerbku dla egzystencji jego i jego rodziny. Natomiast dołączone do odwołania dokumenty w postaci oświadczenia o stanie rodzinnym i majątkowym wraz z załączonymi fakturami i rozliczeniami wskazują, że odwołujący prowadzi samodzielne gospodarstwo domowe i poza wydatkami stałego utrzymania w kwocie ok. 440 zł miesięcznie, spłaca zobowiązania pieniężne z tytułu leasingu w wysokości 1436,33 zł miesięcznie, przy czym należy zauważyć, że raty leasingowe wliczane są do kosztów prowadzonej działalności i znajdują odzwierciedlenie w ponoszonej stracie z działalności. Posiadane przez dłużnika zobowiązania wobec innych wierzycieli pozostają bez wpływu na stanowisko Zakładu w przedmiotowej sprawie, gdyż każdy wierzyciel ma prawo, a co więcej obowiązek dochodzenia swoich należności. Dłużnik selektywnie reguluje swoje zobowiązania, przedkładając zaspokajanie innych wierzycieli przed zobowiązaniami jakimi są należności z tytułu nienależnie pobranych świadczeń. Zobowiązany mógłby przystąpić do spłaty zadłużenia w układzie ratalnym, który

dostosowany byłby do jego indywidualnych możliwości finansowych, co oznacza, że spłata zadłużenia w dłuższym okresie czasu jest możliwa (oświadczył, że posiada środki na rachunku bankowym). Zobowiązany nie przedstawił dowodów na potwierdzenie, że opłacenie należności z tytułu nienależnie pobranych świadczeń pozbawiłoby go możliwości zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych i nie przedstawił dowodów uzasadniających twierdzenie o istnieniu w sprawie szczególnie uzasadnionych okoliczności.

Wyrokiem z 5 stycznia 2021r., Sąd Rejonowy w Sieradzu oddalił odwołanie A. W..

Wyrok zapadł po następujących ustaleniach faktycznych i ocenie prawnej:

Decyzją z 01 marca 2019 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. odmówił A. W. prawa do zasiłku chorobowego za okresy od 2-10-2015 do 31-03-2016, od 1-06-2016 do 29-11-2016, od 28-12-2016 do 5-01-2017, od 9-01-2017 do 23-02-2017, od 27-02-2017 do 26-06-2017, za 29-6-2017, od 4-07-2017 do 8-08-2017, od 14-08-2017 do 29-08-2017, od 31-08-2017 do 2-09-2017, od 13-12-2017 do 17-12-2017, od 27-12-2017 do 26-01-2018, od 6-02-2018 do 9-02-2018 oraz świadczenia rehabilitacyjnego za okres od 3-09-2017 do 1-12-2017 i zobowiązał wnioskodawcę do zwrotu nienależnie pobranego zasiłku chorobowego oraz świadczenia rehabilitacyjnego w kwocie 169.969,74 zł. W decyzji wskazano, że odsetki będą naliczane od daty doręczenia decyzji. Na dzień rozpoznania wniosku o odmowie odstąpienia od żądania zwrotu należności odsetki te wyniosły 9.322,72 zł. Decyzja w.w jest prawomocna, bowiem odwołanie A. W. zostało oddalone wyrokiem Sądu Rejonowego w Sieradzu z 06 sierpnia 2019r., sygn. IVU 2/19, a apelacja od tego wyroku została oddalona prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Sieradzu, z 28 listopada 2019r. sygn. IVUa 18/19 . Dłużnik A. W. nie spłacił ani złotówki z tytułu w.w zadłużenia. Odwołujący ma 40 lat, jest zdrowy, ma wykształcenie wyższe - jest technologiem żywności. Ukończył Akademię (...) i uzyskał tytuł inżyniera, a następnie Uniwersytet (...) i uzyskał tytuł magistra.. Nie zna żadnego języka obcego. W kontaktach handlowych z zagranicą korzysta z pomocy tłumacza. Nie pracował za granicą. Nie ma nikogo na utrzymaniu. Dłużnik prowadzi działalność gospodarczą, która nie przynosi dochodu. Wg. PKD głównym przedmiotem działalności są usługi w zakresie utrzymania czystości . Oprócz tych usług, wg. PKD, zakres działalności wnioskodawcy dotyczy także obrotu żywcem i zbożem, ale nie zajmuje się tym od kilku lat. Z uwagi na wystąpienie ptasiej grypy nie było możliwe kontynuowanie tej działalności. Obecnie nie zajmuje się obrotem zbożem, gdyż działalność ta jest nieopłacalna. Od roku dłużnik nie wykonuje praktycznie żadnych czynności w ramach działalności. Nie posiada sprzętu do świadczenia usług utrzymania czystości, gdyż sprzęt się zużył. Nie zatrudnia pracowników. Jego strata w działalności gospodarczej cały czas narasta. Nadal jest zgłoszony w ZUS i opłaca składki ubezpieczeniowe. Zdarzyło mu się w tym okresie zwolnienie chorobowe przez okres około miesiąca i pobrał zasiłek chorobowy z ZUS-u. Od roku czasu nie współpracuje z żadną firmą w ramach umowy zlecenia, jak również nie pracuje u żadnego pracodawcy na podstawie umowy o pracę. Obsługę finansową firmy prowadzi księgowa, której płaci miesięcznie 246 zł. Dłużnik jeździ samochodem (...) z 2014 roku. Koszt paliwa to około 400,00 złotych miesięcznie. Ubezpieczenie samochodu wynosi około 3.000,00 złotych rocznie. Serwis samochodu za pół roku to kwota 593,80 złotych. Samochód wykorzystuje tylko do czynności codziennych. Rata leasingowa za samochód wynosi obecnie 3.250,00 złotych miesięcznie. We wrześniu 2020r. miał ostatnią ratę leasingu do spłacenia w kwocie 33.000,00 złotych netto. Z uwagi brak środków, wniósł o rozłożenie tej należności na raty na cały przyszły rok i stąd obecna wysokość raty. Zobowiązanie na samochód sięga 2014 roku i cały czas je kontynuuje. ZUS oprócz kwoty 179.292,46zł z tytułu zwrotu nienależnie pobranych świadczeń domaga się od niego także wpłaty kwoty ok. 30.000,00zł z tytułu zaległych składek ubezpieczeniowych za okresy, kiedy pobierał nienależne zasiłki chorobowe i świadczenie rehabilitacyjne. Całą dokumentację dotyczącą zwolnienia z zaległości wobec ZUS złożył w postępowaniu przed sądem. Dłużnik nie posiada majątku ruchomego, ani nieruchomości, za wyjątkiem myjki ciśnieniowej o wartości około 14.000,00 złotych. Mieszka w domu rodzinnym u swojej matki w G.. Brat dłużnika prowadzi gospodarstwo rolne. Dłużnik opłaca telefon 40,00 złotych miesięcznie. Ponosi wydatki na żywność i ubrania około 5-6 tysięcy rocznie. Nie posiada oszczędności, gdyż je wydał. Kontynuuje leczenie stomatologiczne. Na leczenie wydaje kilkaset złotych miesięcznie. Jest to leczenie ortodontyczne, kanałowe oraz leczenie wady zgryzu. Leczy się u dentysty i u ortodonta. 2 lata temu musiał zastosować implant doszczękowy, którego koszt to kwota około 4.000,00 złotych. W maju - czerwcu 2020r. zapłacił 1.730,00 i 1.900,00 złotych za usługi stomatologiczne, a w październiku zapłacił 1.140,00 złotych. Na leczenie stomatologiczne posiadał środki

pochodzące ze sprzedaży zamglawiacza termicznego wykorzystywanego w prowadzonej w działalności gospodarczej do dezynfekcji pomieszczeń inwentarskich. Urządzenie to sprzedał za 23.000,00 zł. Na w.w leczenie przeznaczył także oszczędności zgromadzone na swoim koncie. Odwołujący nie potrafił wytłumaczyć, dlaczego załączył do odwołania faktury za energię elektryczną oraz na ubezpieczenie gospodarstwa, które dotyczą kosztów ponoszonych przez jego brata. Dłużnik złożył do Urzędu Marszałkowskiego w Ł. wniosek o przyznanie środków na kontynuowanie i rozwój działalności gospodarczej i oczekuje na ich przyznanie. A. W. korzystał już ze środków publicznych na uruchomienie działalności i otrzymał z tego tytułu kwotę około 300.000,00 złotych. Gdy składał drugi wniosek o przyznanie dofinansowania, nie podał wysokości zadłużenia wobec ZUS-u, gdyż nie było takiego wymogu. Dłużnik opiekuje się matką, która ma 65 lat i ma duże problemy ze zdrowiem. Jego matka wymaga pomocy osób trzecich i dłużnik się nią zajmuje.

Powyższy stan faktyczny Sąd Rejonowy ustalił na podstawie zeznań wnioskodawcy jako strony, jego oświadczenia o stanie rodzinnym, majątku, dochodach i źródłach utrzymania oraz dowodów przedstawionych przez wnioskodawcę do odwołania, tj. faktur dotyczących ponoszonych kosztów eksploatacyjnych pojazdu i opłat za telefon, odpisu aktu notarialnego dotyczącego zakupu domu przez brata G. W., jak również ponoszonych przez niego kosztów ubezpieczenia domu i opłat za energię, odpisu polisy ubezpieczenia samochodu, paragonów dotyczących usług stomatologicznych, zestawienia rocznego obrotów z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej za 2018 r., 2019 r., 2020 r., dowodów wykazanych w księdze przychodów i rozchodów dotyczących dochodów i wydatków od stycznia do czerwca 2020 r., faktury dotyczącej raty leasingowej.

Przechodząc do oceny prawnej, Sąd Rejonowy podkreślił niesporny stan faktyczny, którego istota sprowadza się do rozstrzygnięcia, czy wskazywane przez wnioskodawcę okoliczności, uzasadniają zgłoszone żądanie odstąpienia od obowiązku zwrotu nienależnie pobranych świadczeń z tytułu zasiłków chorobowych i świadczenia rehabilitacyjnego w łącznej kwocie 179.292,46 zł. Sąd I instancji powołał się przy tym na treść art. 84 ust. 8 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz.U. 2020 poz. 266 ze zm.), zgodnie z którym Zakład może odstąpić od żądania zwrotu nienależnie pobranych świadczeń w całości lub w części, odroczyć termin ich płatności albo rozłożyć je na raty, jeżeli zachodzą szczególnie uzasadnione okoliczności. Sąd Rejonowy zaakcentował, że cyt. przepisy ustawy nie definiują pojęcia „szczególnie uzasadnione okoliczności.”

Wykładnię pojęcia „szczególnie uzasadnione okoliczności” ukształtowało orzecznictwo. Szczególnie uzasadnione okoliczności, o których mowa w art. 84 ust. 8 pkt 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, dotyczą możliwości realizacji obowiązku zwrotu nienależnie pobranego świadczenia, nie odnoszą się natomiast do możliwości weryfikacji zobowiązania. Analiza kompetencji ZUS – określonej w art. 84 ust. 8 ustawy systemowej – powinna uwzględniać przewidziane tym przepisem różnicowanie form odstąpienia od żądania zwrotu nienależnie pobranych świadczeń. Odstąpienie całościowe jest formą o konsekwencjach najdalej idącą. Można uważać, że odstąpienie od żądania zwrotu w całości jest rozstrzygnięciem wyjątkowym nawet w ramach kompetencji ZUS, która już co do zasady - jak to wyżej podniesiono jest wyjątkowa. Chodzi o przypadek o głębokim – można powiedzieć - nasyceniu „szczególnie uzasadnionych okoliczności”, takich że dla uwzględnienia uzasadnionego szczególnie okolicznościami interesu ubezpieczonego nie wystarczy ani „odstąpienie” w części, ani odroczenie terminu płatności zobowiązania ubezpieczonego, ani rozłożenie należności na raty (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 02 lutego 2012 r., III UK 47/11).

Ponieważ art. 84 ust. 8 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych posługuje się pojęciem okoliczności „szczególnie uzasadnionych”, należy uznać, że przypadki jego zastosowania winny mieć charakter wyjątkowy, a sam przepis art. 84 ust. 8 nie powinien być interpretowany rozszerzająco.

W ramach katalogu przykładowych okoliczności uzasadniających stosowanie ulg wskazuje się: brak majątku, z którego możliwe byłoby dochodzenie od osoby zobowiązanej zwrotu świadczeń; ustalenie, że w przypadku zwrotu świadczeń osoba zobowiązana lub osoby pozostające na jej utrzymaniu zostałyby pozbawione niezbędnych środków utrzymania; ciężką chorobę powodującą niezdolność do pracy lub niepełnosprawność osoby zobowiązanej, członka rodziny lub innej osoby pozostającej na jej utrzymaniu; wiek osoby zobowiązanej; zdarzenia losowe (kradzież,

wypadek, pożar, powódź, inne klęski żywiołowe) powodujące szczególne trudności w sytuacji materialnej osoby zobowiązanej. Dokonując oceny ich występowania należy kierować się stanem majątkowym i rodzinnym dłużnika, jak też realną możliwością zwrotu, w tym możliwością podjęcia pracy pozwalającej na zwrot świadczeń (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 03 października 2014 r., III Aua 2591/13, wyrok Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z dnia 26 marca 2013 r., III AUa 3/13, LEX nr 1306038).

Dokonując oceny, czy fakty przytoczone przez wnioskodawcę stanowią szczególnie uzasadnione okoliczności, do których odwołują się normy art. 84 ust. 8 pkt 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz art. 138 ust. 6 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, należy kierować się stanem rodzinnym i majątkowym wnioskującego o odstąpienie od dochodzenia nienależnie pobranego świadczenia, biorąc także pod uwagę stan jego zdrowia i możliwości podjęcia pracy pozwalającej na zwrot nienależnie pobranego świadczenia (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 04 marca 2015 r., III Aua 556/14).

Odnosząc wskazywane przez orzecznictwo kryteria odstąpienia od żądania zwrotu nienależnie pobranych świadczeń, do ustalonych w niniejszej sprawie faktów, w ocenie sądu meriti aktualna sytuacja rodzinna i materialna dłużnika pozwala na zwrot nienależnie pobranych świadczeń. Odnosząc się do argumentacji odwołującego się, że prowadzona przezeń działalność gospodarcza nie przynosi dochodów, a jedynie generuje stratę, Sąd I instancji skonstatował, że koszty tej działalności, jak i prywatne wydatki wskazują na wysoki standard życia A. W., a ten na posiadanie źródła ich finansowania. Dłużnik porusza się wysokiej klasy samochodem osobowym, ponosi duże koszty związane z jego ubezpieczeniem, eksploatacją. Opłaca przekraczające 3.000,00 zł miesięcznie raty leasingowe za samochód. Mimo, że - jak twierdzi - działalność jest nieopłacalna, nadal ją kontynuuje i ponosi koszty wynagrodzenia księgowej po 246,00 zł miesięcznie. Gdyby faktycznie dłużnik znajdował się w trudnej sytuacji finansowej, podejmowałby działania zmierzające np. do podjęcia pracy zarobkowej, a takiej potrzeby nie widzi. Dalej sąd meriti odwołał się do zeznań dłużnika, z których wynika że we wrześniu 2021 r. spłaci raty leasingowe za samochód, a tym samym stanie się właścicielem wartościowego składnika majątkowego. Poza tym z zeznań tych wynika, że oczekuje na przyznanie dofinansowania do prowadzonej działalności gospodarczej z Urzędu Marszałkowskiego w Ł. w znacznej kwocie. Niezależnie jednak od tego, gdyby nawet przyjąć, że A. W. w chwili obecnej nie jest w stanie wywiązać się z nałożonego na niego obowiązku zwrotu nienależnie pobranych świadczeń, to z uwagi na młody wiek (40 lat), wyższe wykształcenie i dobry stan zdrowia (dłużnik jest zdrowy, a podejmuje obecnie jedynie leczenie stomatologiczne i ortodontyczne) powinien w nieodległej przyszłości podjąć pracę zarobkową i jego sytuacja materialna powinna ulec poprawie. Wnioskodawca nie jest osobą trwale pozbawioną możliwości zarobkowania ze względu na stan zdrowia. Wręcz przeciwnie, nie tylko cieszy się dobrym stanem zdrowia, ale nadto jest osobą zdolną do pracy, mobilną, obeznaną w handlu zagranicznym drobnem, mającą doświadczenie w handlu zbożem. Nadto Sąd I instancji podniósł, że ponoszone przez dłużnika miesięczne wydatki w prowadzonej działalności gospodarczej (związane z utrzymaniem samochodu osobowego, ratami leasingowymi), jak i wydatki prywatne, chociażby na leczenie stomatologiczne (sięgające kilku tysięcy złotych), wskazują na bardzo dobrą sytuację finansową.

Odwołując się do orzecznictwa Sąd Rejonowy podkreślił, że odstąpienie od żądania zwrotu w całości jest rozstrzygnięciem wyjątkowym, nawet w ramach kompetencji ZUS. Zdaniem Sądu brak jest jakichkolwiek obiektywnych przesłanek przemawiających za uwzględnieniem wniosku A. W., bowiem finalnym efektem takiego rozstrzygnięcia byłoby obciążenie tymi kosztami pozostałych ubezpieczonych w ZUS, jak i budżetu Państwa, który do działalności ZUS dopłaca.

W stanie faktycznym sprawy, wniosek o odstąpienie od żądania zwrotu nienależnie pobranych świadczeń nie może zostać uwzględniony, a odwołanie podlega oddaleniu na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.

O kosztach procesu orzeczono na zasadzie 98 § 1 k.p.c. , a ich wysokość na podstawie § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (t.j. Dz. U. z 2018r. poz. 265).

Apelację od wyroku Sądu Rejonowego wywiódł pełnomocnik A. W.,

zaskarżając powyższy wyrok w całości. Apelujący zarzucił :

1. błąd w ustaleniach faktycznych polegający na przyjęciu, że.

a) aktualna sytuacja rodzinna i materialna A. W. pozwala na zwrot nienależnie pobranych świadczeń, podczas gdy zgromadzony w sprawie materiał dowodowy świadczy o tym, że odwołujący nie ma możliwości ani zdrowotnych, ani finansowych na zwrot świadczenia wobec ZUS;

b) ponoszone przez odwołującego koszty prowadzonej przez niego działalności gospodarczej, jak i prywatne wydatki wskazują na wysoki standard życia, który wskazuje na posiadanie źródła ich finansowania, podczas gdy prawidłowa analiza materiału dowodowego, dowodzi, że posiadanie przez A. W. działalności gospodarczej jest warunkiem koniecznym do możliwości skorzystania z programów pomocowych, a sam odwołujący nie posiada żadnego majątku (mieszka u swojego brata), który w całości pokrywa koszty związane z zamieszkiwaniem odwołującego oraz jego potrzebami żywnościami;

c) A. W. porusza się wysokiej klasy samochodem osobowym, za który spłaca raty leasingowe przekraczające 3.000,00 zł (trzy tysiące złotych), mimo, że jak twierdzi działalność jest nieopłacalna, podczas gdy prawidłowa analiza materiału dowodowego wskazuje, że odwołujący nie może w chwili obecnej zakończyć umowy leasingowej, gdyż wiązałoby się to z negatywnymi konsekwencjami finansowymi dla niego, stąd też właśnie ze względu na trudną sytuację materialną, wystąpił do leasingodawcy o przedłużenie terminów spłaty rat leasingowych;

d/ odwołujący A. W. może podjąć pracę zarobkową, w sytuacji gdy, jest to niemożliwe z uwagi na konieczność sprawowania przez niego osobistej opieki nad schorowaną matką, która wymaga całodobowej opieki i pomocy;

e) odwołujący A. W. otrzymał dofinansowanie do swojej działalności z Urzędu Marszałkowskiego w Ł. w kwocie 300.000,00 zł (trzysta tysięcy złotych), podczas gdy w roku 2014 odwołujący otrzymał 50% dofinansowania, tj. kwotę 150.000,00 zł (sto pięćdziesiąt tysięcy złotych), zaś pozostałą kwotę 150.000,00 zł (sto pięćdziesiąt tysięcy złotych) stanowił kredyt, który A. W. spłacał w następnych latach;

f/ odwołujący może podjąć zatrudnienie w zakresie handlu drobiem, podczas, gdy z zeznań samego A. W. wynika, że utracił on rynek kontrahentów w związku z wystąpieniem ptasiej grypy;

g/ odwołujący cieszy się dobrym stanem zdrowia, podczas, gdy z analizy materiału dowodowego wynika, że A. W. wskutek nieszczęśliwego zdarzenia jakiego uległ w przeszłości, przeszedł wiele skomplikowanych operacji i zabiegów, które wymagają stałej kontroli medycznej, jak i konieczności zakupu drogich sprzętów ortodontycznych .

Wskazując na powyższe apelujący wniósł o:

1. zmianę zaskarżonego wyroku poprzez zmianę decyzji ZUS z dnia 06.08. 2020r. i odstąpienie od żądania zwrotu należności z tytułu nienależnie pobranych świadczeń;

2. uchylenie wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I Instancji do ponownego rozpatrzenia - przy uwzględnieniu kosztów postępowania odwoławczego.

W uzasadnieniu, apelujący wskazał , iż wbrew twierdzeniom Sądu, A. W. znajduje się w bardzo trudnej sytuacji życiowej i majątkowej, niepozwalającej mu na spłatę żądanej przez ZUS kwoty. Działalność gospodarcza, jaką prowadzi, choć przynosi straty nie może być przez niego zawieszona, ani zakończona, albowiem jest ona warunkiem koniecznym dla pozyskania przez niego dofinansowania z programów pomocowych. Działalność gospodarcza prowadzona jest zgodnie z wykształceniem jakie posiada odwołujący, przez co może on łączyć rozwój zawodowy z korzyściami materialnymi. Obecnie odwołujący oczekuje na przyznanie dofinansowania. Ponadto pracując na „swoją rachunek” A. W. może wykonywać obowiązki zawodowe sprawując jednocześnie opiekę nad schorowaną matką. Z uwagi na fakt, że odwołujący nie ma własnego majątku, mieszka w domu stanowiącym własność brata, korzystając

z jego uprzejmości. W zamian za opiekę nad matką, brat odwołującego zwolnił go z obowiązku ponoszenia opłat z tytułu korzystania z mieszkania.

A. W. oprócz tego, że nie posiada żadnego majątku, to także nie ma żadnych oszczędności, ani nie osiąga żadnych dochodów. Jest na utrzymaniu matki oraz swojego rodzeństwa, które przekazuje mu systematycznie pieniądze na życie. Pomoc ta ma charakter pożyczki, do której zwrotu zobowiązany jest odwołujący. Jeżeli chodzi o stan zdrowia samego wnioskodawcy, to przeszedł wiele skomplikowanych operacji i poddawany był intensywnej rehabilitacji. Proces jego leczenia nie został w całości zakończony. Odwołujący pozostaje pod opieką lekarzy. Ostatnio przeszedł leczenie ortodontyczne. Zgodnie z zaleceniami lekarzy, wymagany jest zakup drogiego zaopatrzenia ortodontycznego. W zakresie samochodu, jaki posiada odwołujący, to stanowi on własność banku, a został wzięty w leasing kilka lat temu. Obecnie odwołujący nie ma możliwości zerwania umowy leasingu, gdyż obwarowane byłoby to negatywnymi konsekwencjami finansowymi, jakimi obciążony zostałby odwołujący. Z uwagi na złą kondycję finansową, brak środków do życia A. W. wystąpił z wnioskiem o wydłużenie terminu spłaty rat leasingowych, które zostały przedłużone.

Wskazując na powyższe, zdaniem apelującego aktualna sytuacja życiowa i materialna A. W. nie pozwala na wywiązanie się z obowiązku zwrotu nienależnie pobranych świadczeń.

SĄD OKRĘGOWY ZWAŻYŁ:

Apelacja jako bezzasadna podlega oddaleniu. Zasadza się ona na jedynym zarzucie - błędzie w ustaleniach faktycznych, dotyczącego sytuacji rodzinnej i materialnej odwołującego, kosztów prowadzonej działalności gospodarczej, dofinansowania do prowadzonej działalności, posiadanego majątku, prywatnych wydatków. Tak sformułowany zarzut nie może się ostać już z tego chociażby powodu, że ustalenia faktyczne w tym zakresie Sąd I instancji poczynił na podstawie zeznań samego odwołującego jako strony, jego oświadczeniu o stanie rodzinnym i dochodach, załączonych fakturach dot. kosztów eksploatacyjnych pojazdu i pozostałych wymienionych w uzasadnieniu wyroku dowodach złożonych przez stronę. Ustalenia faktyczne sądu meriti są prawidłowe i dokładnie odzwierciedlają sytuację majątkową, rodzinną, zdrowotną odwołującego, wynikającą z przedstawionych przezeń dowodów. Przedmiotowa apelacja oparta na zarzucie błędzie w ustaleniach faktycznych, nie wskazuje w ogóle, które fakty powołane przez Sąd I instancji są niezgodne z rzeczywistością. Tym samym nie odpowiada wymogom art. 368 §1¹ kpc., który stanowi, że w zarzutach co do podstawy faktycznej rozstrzygnięcia należy wskazać fakty ustalone przez sąd pierwszej instancji niezgodnie z rzeczywistym stanem rzeczy lub istotne dla rozstrzygnięcia fakty nieustalone przez sąd pierwszej instancji. Tymczasem apelacja ustalenia Sądu I instancji de facto powiela. Ton uzasadnienia apelacji zdaje się natomiast wskazywać na błędną ocenę dowodów dokonaną przez Sąd I instancji (art. 233 kpc.), choć takiego zarzutu apelacja sporządzona przez pełnomocnika będącego adwokatem nie zawiera. Odnosząc się do tej części apelacji należy stwierdzić że jest wyłącznie polemiczna. Postawienie zarzutu obraży art. 233§ 1 kpc. nie może polegać na zaprezentowaniu ustalonego przez siebie, na podstawie własnej oceny dowodów stanu faktycznego. Skarżący może tylko wskazywać, posługując się wyłącznie argumentami jurydycznymi, że sąd rażąco naruszył zasady logicznego rozumowania oraz doświadczenia życiowego i że uchybienie to mogło mieć wpływ na wynik sprawy (por. wyrok S.N. Z 18.06.2004r. CK 369/03). W rozpoznawanej sprawie apelujący tego nie wykazał. Sąd Rejonowy wnikliwie ocenił wszystkie dowody i na ich podstawie wyprowadził prawidłowe wnioski, nie naruszając przy tym zasady swobodnej oceny dowodów wynikającej z art. 233 kpc. Przepis art. 84 ust. 8 ustawy systemowej, który stanowi podstawę prawną zaskarżonej przez odwołującego decyzji ZUS z 6 sierpnia 2020r., odwołuje się do szczególnie uzasadnionych okoliczności. Przepis ten ma charakter wyjątkowy. Jeżeli zatem doszło już do nienależnego pobrania świadczeń i przez to zubożenia środków Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, a wnioskodawca, który świadczenia nienależnie pobrał, ma obowiązek jego zwrotu, (co zostało prawomocnie przesądzone w sprawie IV U 2/19), to tylko z wyjątkowych powodów- "szczególnie uzasadnione okoliczności", jest możliwe odstąpienie od żądania zwrotu.

W prawidłowo ustalonym stanie faktycznym sprawy, który Sąd Okręgowy przyjął za własny, trafna jest ocena Sądu I instancji, o braku po stronie odwołującego szczególnie uzasadnionych okoliczności w rozumieniu cyt. przepisu art. 84 ust. 8 ustawy systemowej, przemawiających za odstąpieniem od żądania zwrotu nienależnie pobranych świadczeń w postaci zasiłku chorobowego i świadczenia rehabilitacyjnego. Sąd Okręgowy w całości tę wnikliwą i trafną ocenę

podziela, przyjmując ją za własną, jak i podziela przytoczone poglądy judykatury, wobec czego nie zachodzi potrzeba ich powielania (art. 387 § 2¹ pkt. 1 i 2 k.p.c.).

Z przyczyn wskazanych powyżej , apelacja jako całkowicie bezzasadna podlega oddaleniu ,

o czym orzeczono na podstawie art. 385 k.p.c.